

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 67/2021, 25 SIERPNIA 2021 © PISM

KOMENTARZ

Szczyt Platformy Krymskiej

Maciej Zaniewicz

23 sierpnia odbył się w Kijowie szczyt Platformy Krymskiej (PK), która stawia sobie za cel pokojowe zakończenie rosyjskiej okupacji Krymu. Bezpośrednim efektem nie będzie odzyskanie przez Ukrainę kontroli nad półwyspem ani nałożenie nowych sankcji na Rosję, Ukrainie udało się jednak potwierdzić poparcie 46 państw i organizacji międzynarodowych dla polityki nieuznawania aneksji Półwyspu Krymskiego.

Jakie cele postawiono przed Platformą Krymską?

Platforma Krymska (PK) jest międzynarodowym forum konsultacyjnym, którego szczyt inauguracyjny odbył się 23 sierpnia br. w Kijowie. Celem PK, zgodnie z opublikowaną w marcu br. [Strategią deokupacji i reintegracji Krymu](#), jest konsolidacja międzynarodowych wysiłków na rzecz odzyskania przez Ukrainę kontroli nad Półwyspem Krymskim. Ma się to odbyć drogą dyplomatyczną, poprzez zwiększenie presji międzynarodowej na Rosję, w szczególności za sprawą uszczelnienia reżimu sankcyjnego. Współpraca w ramach PK ma również na celu utrzymanie kwestii deokupacji Krymu na agendzie międzynarodowej, oddalając ryzyko stopniowego uznawania aneksji półwyspu (uczyniły to dotychczas m.in. Afganistan, Korea Płn., Nikaragua, Syria, Wenezuela). Celem PK było także zwrócenie uwagi społeczności międzynarodowej na [łamanie przez Rosję praw człowieka na Krymie](#).

Jakie są główne ustalenia szczytu Platformy Krymskiej?

Szczyt PK zakończył się podpisaniem wspólnej deklaracji. Jej sygnatariusze zdecydowali o kontynuowaniu polityki nieuznawania aneksji Krymu i zobowiązali się do rozważenia kolejnych obostrzeń, w przypadku gdy „działania Rosji będą tego wymagały”. Brak zdecydowanej deklaracji uszczelnienia sankcji lub wprowadzenia nowych obostrzeń może wynikać z niechęci niektórych uczestników szczytu do zaostrzania polityki wobec Rosji. Deklaracja przewiduje dalsze

funkcjonowanie Międzynarodowej Platformy Krymskiej jako forum konsultacyjnego i koordynacyjnego ws. pokojowego zakończenia rosyjskiej okupacji półwyspu. Przewidziano również ustanowienie mechanizmu stałej komunikacji między członkami PK na poziomie ministerstw spraw zagranicznych.

Jaki jest kontekst wewnętrzny szczytu?

Wołodimir Zełenski początkowo unikał podnoszenia na arenie międzynarodowej kwestii deokupacji Krymu, licząc, że ułatwi to negocjacje z Rosją na temat uregulowania konfliktu w Donbasie. Zaprowadzenie pokoju drogą dyplomatyczną było główną obietnicą wyborczą Zełenskiego, zaś [brak postępów negocjacji z Rosją](#) stał się jednym z czynników wpływających na spadek poparcia politycznego dla prezydenta oraz jego partii Sługa Ludu. W celu zatrzymania niekorzystnego trendu Zełenski zaostrzył politykę wobec Rosji, wprowadzając m.in. sankcje przeciw prorosyjskim politykom i mediom. Szczyt PK jest elementem asertywnej polityki wobec Rosji i ma na celu umocnienie pozycji Zełenskiego w kraju.

Jaki jest kontekst zewnętrzny szczytu?

Rosja zabiegała o to, aby w szczycie PK wzięło udział jak najmniej państw. Rosyjski minister spraw zagranicznych ogłosił, że uczestnictwo w wydarzeniu będzie odczytywane jako akt wrogi wobec Rosji i próba pogwałcenia jej

KOMENTARZ PISM

integralności terytorialnej. Mimo to w posiedzeniu udział wzięli reprezentanci 42 państw (w tym wszyscy członkowie UE, NATO i G7) oraz czterech organizacji międzynarodowych (NATO, UE, Rady Europy i GUAM). Nie pojawiła się żadna delegacja z państw Afryki i Ameryki Płd., co świadczy o wysokiej skuteczności rosyjskiej dyplomacji na tych kontynentach. Również Chiny, unikając kontrowersyjnych kwestii w relacjach z Rosją, nie wzięły udziału w PK. Niepowodzeniem Ukrainy jest ministerialna ranga przedstawicieli Francji, Niemiec, Turcji i USA, świadcząca o dużym znaczeniu współpracy z Rosją dla tych państw mimo popierania przez nie celów PK. Delegację na poziomie prezydenta lub premiera wysłało 13 państw, m.in. Polska, Finlandia, Gruzja, państwa bałtyckie, Rumunia i Szwecja.

Jakie będą konsekwencje utworzenia Platformy Krymskiej?

Szczyt PK nie doprowadzi w sposób bezpośredni do zakończenia okupacji Krymu z uwagi na brak po stronie rosyjskiej woli politycznej do podjęcia rozmów na ten temat.

Również brak zgody odnośnie do zwiększenia presji politycznej i gospodarczej na Rosję nie przybliży tej perspektywy. Platforma Krymska może być jednak skutecznym narzędziem podnoszenia świadomości społeczności międzynarodowej na temat łamania praw człowieka i prawa międzynarodowego przez Rosję. Warunkiem skuteczności nowego formatu będzie jednak zdolność Ukrainy do mobilizowania uczestników PK do wspólnego występowania w ramach konkretnych inicjatyw. Polska, obejmując w 2022 r. przewodnictwo w OBWE, może wraz z państwami PK zabiegać o dopuszczenie przez Rosję Specjalnej Misji Monitorującej OBWE na Półwysep Krymski, o co apelowali sygnatariusze Deklaracji. W dłuższej perspektywie PK zwiększy szanse na przedłużanie obowiązujących sankcji międzynarodowych wobec Rosji związanych z aneksją Krymu i zmniejszy prawdopodobieństwo szerokiego uznania półwyspu za terytorium Rosji.